

Danske Regioner
05-05-2006
Sag nr. 06/1794
Dokumentnr. 28128/06
Sagsbehandler
Lisbeth Plambech Andersen
Tel. 35 29 82 45
E-mail: lpa@arf.dk

Hørings svar vedr. mammografivejledning

Sundhedsstyrelsen har ved brev af den 05-04-2006 sendt et udkast til mammografivejledning i høring. Danske Regioner har indhentet svar fra regioner og amter med henblik på et samlet høringssvar.

Overordnet stiller Danske Regioner sig positivt overfor initiativet til at afhjælpe manglen på personale i relation til den fremrykkede frist for et landsdækkende tilbud om mammografiscreening. Men de indkomne svar fra regioner og amter trækker i to retninger. Det bør derfor overvejes, hvorvidt uddannelsen til mammografiassistent udelukkende skal afhjælpe en konkret situation med personalemangel her og nu, eller om uddannelsen skal ses som et mere permanent element på det længere sigt. Der stilles endvidere spørgsmålstejn ved, om den udsendte vejledning giver mulighed for, at sygehusmyndighederne kan nå at sikre sig det nødvendige personale til gennemførelse af screening for brystkræft inden udgangen af 2007.

Overordnet kan de indkomne bemærkninger sammenfattes i følgende:

Der er en række generelle bemærkninger, som ikke specifikt knytter sig til, hvorvidt uddannelsen bliver en midlertidig løsning eller et permanent uddannelsesstilbud.

Hvis der er tale om et forslag til en midlertidig uddannelse, synes forslaget umiddelbart at være for omfattende, idet der vil være behov for et mere fleksibelt uddannelsesstilbud, der er kortere og nemmere at iværksætte umiddelbart.

Hvis man ønsker et mere permanent uddannelsesstilbud, så må der af hensyn til rekrutteringen stilles krav til en mere helhedsorienteret uddannelse, der ikke blot omfatter mammografi screening men også omfatter den nærmere udredning af patienterne, og så kan uddannelsens længde synes noget kort.

Danske Regioner vil opfordre til, at vejledningen tages op på førstkommende møde i det Rådgivende udvalg vedrørende lands- og landsdelsfunktioner og specialeplanlægning.

Generelt bemærkes følgende:

Det er altafgørende for regionernes tilbud om mammografiscreening, at der sikres en høj kvalitet i udførelsen. Det bør derfor i vejledningen overvejes at understrege vigtigheden af, at mammografiassistentens arbejde skal ske i samarbejde med eller under supervision af en erfaren radiograf med specialkendskab til mammografiscreening. Tiltaget må derfor også følges op af en sikring af muligheden for at rekruttere og efteruddanne radiografer. Det bemærkes, at ansvaret for kvalitetssikring påhviler autoriseret sundhedspersonale og ikke bør lægges hos mammografiassistenter. Endvidere peges på, at det er vigtigt at prioritere forståelsen af teknikken, billeddannelse og brugen af ioniserende stråling meget højt. Personer fra det socialfaglige område bør ikke anvendes, hvis der er ansøgere fra sundhedsområdet.

Sundhedsstyrelsen opfordres til at foretage en vurdering af vejledningens umiddelbare konsekvenser for den generelle mulighed for delegation fra læger til andre sundhedspersoner, jf. bestemmelser om anvendelse af lægelig medhjælp.

Det bemærkes, at uddannelsesforpligtigelsen for mammografiassistenter vil påføre de nuværende mammografiscreeningsprogrammer en betydeligt ekstra belastning ud over et i forvejen betydeligt overarbejde. Disse afdelinger skal samtidig sikre oplæring/videreuddannelse af de radiologer og radiografer, der skal indgå i screeningsaktiviteterne, når tilbuddet gøres landsdækkende. Der må derfor udtrykkes tvivl om hvorvidt mammografiscreeningsenhederne er i stand til at løfte den uddannelsesforpligtigelse, der forventes, ligesom det ikke kan forventes, at der kan uddannes det ønskede antal mammografiassistenter inden 1. januar 2007.

Endelig bør det præciseres, om uddannelseslederen er lederen af radiografskolen.

I forhold til en midlertidig uddannelse skal bemærkes følgende:

Dimensionering og konsekvenser

Det bemærkes, at da optaget af studerende på radiografskolerne er øget igennem de seneste par år, forventes det, at det på sigt vil være mindre vanskeligt at rekruttere radiografer. Dette bør indtænkes i dimensioneringen af indtaget af kommende mammografiassistenter på uddannelsen.

Der er ikke fremlagt beregninger, der kvalificerer antagelsen om, at den planlagte øgede kapacitet på radiografuddannelsen løser personale manglen på området. Der peges i den forbindelse på betydningen af alternativer til den foreslåede uddannelse, herunder ændringer af personalesammensætningen på røntgenafdelingerne, opgaveglidning i forhold til billedsortering og det faktum, at mammografiscreening er rutinepræget arbejde, der næppe i sig selv vil kunne tiltrække uddannede radiografer i et arbejdsmarked, der er præget af større udbud end efterspørgsel.

Konsekvensen af at oprette en midlertidig uddannelse bør overvejes. Hvis uddannelsen på sigt udfases i takt med, at der uddannes et tilstrækkeligt antal radiografer, kan det skabe vanskeligheder for uddannede mammografiassistenter at opleve tilstrækkelig respekt om deres kompetencer. Endvidere kan anføres, at de uddannede mammografiassistenter vil have en snæver kompetence, som kan gøre det vanskeligt at bestride andre funktioner, såfremt tilbuddet om mammografiscreening ændres i fremtiden.

Adgangsbetingelser

Det kan overvejes, om der ved en midlertidig uddannelse overvejende bør rekrutteres blandt uddannede social- og sundhedsassistenter. I så fald kan stilles spørgsmål ved, om studentereksamen skal være et adgangskrav. Dette vil udelukke en del af denne gruppe.

Uddannelsens omfang

En uddannelse på 26 uger synes at overstige det nødvendige og hensigtsmæssige set i forhold til opgaven. Det vil formentlig endvidere betyde, at tidsplaner omkring uddannelsesplanlægning medfører, at den udmeldte frist for tilbud om landsdækkende screening ved udgangen af 2007 overskrides.

Der er fra Region Midtjylland peget på en varighed på i alt 10 uger som tilstrækkeligt inklusive en teoretisk oplæring på ca. 4 uger. I et sammenlignende perspektiv kan det nævnes, at den efteruddannelse som gives til sygeplejersker, der arbejder på de radio grafiske afdelinger, udgør 5-6 ugers teoretisk uddannelse udover oplæring i afdelingen.

Region Midtjylland vurderer endvidere, at en så omfattende teoretisk uddannelse som den foreslåede, vil reducere rekrutteringsmuligheder til arbejdet som mammografiassistent. Den samme

effekt vil kravet om skriftlig eksamen ved ekstern censor have. Det skønnes, at der er lagt et niveau for den teoretiske uddannelse, som er langt ud over det rimelige og hensigtsmæssige i forhold til opgaven.

Uddannelsesråd

Det bør overvejes, om der er brug for et særligt uddannelsesråd til en midlertidig uddannelse. Uddannelsesrådet for radiografuddannelsen bør kunne varetage denne opgave. Såfremt man vælger at nedsætte et særligt uddannelsesråd, bør det overvejes, om der skal tilknyttes en ledelsesmæssig præsentation fra sygehusejerne. Med den foreslåede sammensætning risikeres en unødvendig skævvridning af godkendelsen af praktiksteder i retning af de højt specialiserede enheder.

I forhold til en mere permanent uddannelse bemærkes følgende:

Uddannelsens formål

Der gøres opmærksom på, at der igennem hele forslaget er angivet, at uddannelsen alene er dedikeret mammografi i forbindelse med screening og i screeningsklinikker, hvilket kan tolkes derhen, at mammografiassistenter ikke kan arbejde i røntgenafdelinger, og ikke kan deltage i de supplerende undersøgelser med fornyet mammografi hos kvinder, som indkaldes til yderligere undersøgelse efter vurderingen af screeningsbillederne.

Det er særdeles vigtigt for den samlede faglige forståelse og den pædagogiske læring, at mammografiassistenter kan deltage ved mammografi i de opfølgende undersøgelser, således at der for mammografiassistenter skabes en viden og forståelse for mammografiscreeningens samlede opgavesæt. Dette kendskab er en helt nødvendig forudsætning for at kunne varetage de informations-, kommunikations- og omsorgsopgaver (til kvinder i den primære screeningsituation) vejledningen angiver. Det er derfor nødvendigt, at dette aspekt indgår i praktikuddannelsen, for at skabe de nødvendige kompetencer. Ved deltagelse i mammografi og andre relevante procedurer ved supplerende undersøgelser i de radiologiske afdelinger, skal dette altid foregå under supervision.

Mammografiassistentens ansvars- og funktionsområde

I henhold til ovenstående bør mammografiassistentens funktionsområde således have to dimensioner: teknisk praktisk gennemførelse af mammografi og tilhørende supplerende mammografiske undersøgelser i forbindelse med brystkræftscreening samt informations- og omsorgsopgaver i forbindelse hermed.

Det vurderes, at deltagelse i udredningen (supplerende mammografibilleder og assistance ved ultralydsundersøgelse og biopsier) ikke kan eller bør skilles fra den primære mammografiske undersøgelse. Dette for at sikre variation i personalets arbejde, engageret deltagelse i hele mammografiscreeningens arbejdsforløb og kontinuitet i patientforløbene.

Adgangsbetingelser

Det bemærkes, at tekstens konkrete formulering vil betyde, at sygeplejersker fremover ikke vil have adgang til uddannelsen, idet uddannelse til sygeplejerske ikke har et adgangskrav med matematik på B-niveau, men på C-niveau. Det kan overvejes, om der skal lægges vægt på, at mammografi-assistentuddannelsen bliver en (permanent) overbygningsmulighed på de eksisterende mellemlange videregående sundhedsuddannelser. I så fald anbefales, at punkt C formuleres således:

- at adgangskravene er: Enten en mellemlang videregående sundhedsuddannelse eller opfyldelse af adgangskravene til radiografuddannelsen.

Anvendes denne formulering vil der også være adgang for social- og sundhedsassistenter med en gymnasial uddannelse med matematik på B-niveau.

Uddannelsens omfang

Det bør overvejes om uddannelsen har den tilstrækkelige varighed til at de opstillede mål vedrørende kundskaber og færdigheder kan opnås. Særligt synes praktikperioden at være kort i forhold til kravet om, hvor mange mammografier assistenten skal gennemføre, jf. punkt 8 i vejledningen.

Forbehold

Det bemærkes, at der på nuværende tidspunkt ikke har været foretaget beregninger af vejledningens økonomiske konsekvenser, hvorfor Danske Regioner tager forbehold for merudgifter forbundet med uddannelse af mammografiassistenter. Høringssvaret drøftes i Danske Regioner den 19-05- 2006, hvorfor der tages forbehold for yderligere bemærkninger.

Med venlig hilsen
Lisbeth Andersen

NB: ovenstående er skannet ind efter originalmaterialet og efterfølgende bearbejdet mht. stavetkontrol mv.

Bernhard